

Joves del Pirineu que trien l'FP denuncien un greuge amb els universitaris perquè no poden accedir a ajudes de mobilitat

La Seu d'Urgell aprova una moció que demana estendre les beques APA als cicles formatius i duplicar-ne l'import

La Seu d'Urgell - El 40,78% dels estudiants del Pirineu que el curs 2024-2025 van cursar cicles formatius de grau mitjà o superior ho van fer fora de la seva comarca, enfront del 27,48% en l'àmbit de Catalunya. Malgrat haver de suportar els mateixos costos de desplaçament i allotjament que els universitaris —pràcticament la majoria dels quals també han de marxar—, els alumnes d'FP no poden accedir a les beques APA de la Generalitat, una ajuda de fins a 2.000 euros anuals reservada per a la mobilitat comarcal dels universitaris pirinencs. Una moció aprovada per l'Ajuntament de la Seu d'Urgell alerta que hi ha una asimetria en el sistema d'ajuts en un moment en què la formació professional és una de les prioritats declarades de la política educativa catalana.

Les beques APA estan concebudes per compensar les despeses de desplaçament i allotjament dels universitaris de l'Aran i les comarques de l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, el Berguedà, la Cerdanya, la Garrotxa, el Pallars Sobirà, el Pallars Jussà, el Ripollès i el Solsonès que han d'estudiar fora de la seva comarca. Però aquestes no arriben als alumnes que trien els cicles formatius, que han d'assumir unes despeses semblants sense cap suport equivalent. Famílies i estudiants ho viuen com un greuge i reclamen que el departament d'Educació equipari el tractament dels dos itineraris formatius en un moment en què l'FP és una prioritat declarada.

L'Ajuntament de la Seu d'Urgell, governat pel PSC, ha aprovat aquest mes de juny, per unanimitat, una moció de Junts que demana al Govern que actuï en dos fronts. D'una banda, que dupliqui l'import de les beques APA per als estudiants universitaris, atès que l'ajut —uns 166 euros mensuals, al voltant de 2.000 euros l'any— s'ha mantingut pràcticament congelat malgrat l'augment del cost de la vida i la inflació dels darrers anys. De l'altra, que reguli normativament aquestes ajudes també als alumnes de formació professional que viuen la mateixa situació de mobilitat forçada. Junts per Catalunya ha traslladat aquesta mateixa moció al Parlament per tal que es debati l'impuls de la normativa pertinent.

El diputat de Junts, Jordi Fàbrega, alerta que enguany moltes famílies que han sol·licitat l'APA no han pogut accedir als ajuts i que caldria revisar les bases de la convocatòria. A més, reconeix que, en els casos en què l'ajut arriba, és insuficient “amb l'increment del cost de vida dels últims anys”. En la darrera convocatòria, corresponent al curs 2024-2025, de les 606 sol·licituds presentades, el Govern en va concedir 282, menys de la meitat.

Més enllà de les xifres, la mobilitat té un impacte directe en la vida quotidiana dels joves i de les seves famílies. És el cas de Nora Bertran, una jove de disset anys que l'any vinent vol estudiar un grau superior de Pròtesis Dentals. “Aquí no hi ha oferta i hauré d'anar a Girona o a Barcelona”, explica. Ja ha començat a mirar pisos i constata que els preus són molt alts. “Ens costarà”, admet. Davant d'aquesta realitat, es pregunta per què, si els estudiants universitaris poden accedir a una beca per compensar les despeses que suposa la mobilitat forçada, els alumnes de formació professional no poden acollir-se al mateix ajut.

Des de l'àmbit educatiu, el malestar és compartit. “El greuge és evident”, resumeix Lourdes Santos, jubilada que havia treballat a l'institut Joan Brudieu de la Seu d'Urgell. Durant anys va assessorar els alumnes del centre en els tràmits de beques per continuar estudiant, una tasca que també es fa des de l'Oficina Jove. “Sempre he considerat un greuge que els alumnes dels cicles d'FP no rebin aquesta ajuda”, lamenta. Santos recorda que, tot i que l'oferta en formació professional a les comarques de muntanya és superior a la universitària, continua sent molt minsa i una part important de l'alumnat es veu obligat a marxar. “Molts estudis de grau mitjà no tenen continuïtat, com és el cas del cicle de Cures d'Auxiliar d'Infermeria o d'Atenció a la Dependència”, apunta.

Una mobilitat que no és exclusiva de les comarques de muntanya

El 40,78% dels estudiants de formació professional del Pirineu van cursar els estudis fora de la seva comarca el curs 2024-2025, segons dades publicades per l'Idescat. Per comarques, el Pallars Sobirà encapçala la llista amb el 85,7% dels alumnes desplaçats, seguit del Ripollès (69,6%), l'Alta Ribagorça i el Berguedà (45,5% cadascuna), el Solsonès (44,8%), la Cerdanya (43,5%), el Pallars Jussà (30,5%), l'Alt Urgell i la Garrotxa (26,7% cadascuna).

Ara bé, el fenomen no és exclusiu de les zones de muntanya. Les dades de l'Idescat mostren taxes de mobilitat encara més elevades en altres comarques: al Lluçanès, el 100% dels alumnes d'FP estudien fora; al Moianès, el 96,4%; a la Terra Alta, el 77,8%; a les Garrigues, el 75,6%, i a la Conca de Barberà, el 67,9%. A l'altre extrem, comarques amb una oferta educativa més àmplia com el Barcelonès (5,6%), el Segrià (6,6%), el Bages (12,4%), el Tarragonès (15,2%) o el Gironès (16,4%) presenten taxes molt inferiors.

Oferta universitària limitada

Mentre que a escala catalana, el 61,12% dels alumnes universitaris van haver de marxar de la seva comarca per poder estudiar —segons dades de l'Idescat del curs 2023-2024—, aquesta xifra va fregar el 100% a les comarques

pirinenques. De les deu comarques de muntanya, només una ofereix llavors estudis universitaris. Concretament, l'Alt Urgell, a través del grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport a la Seu d'Urgell. Així mateix, des del curs passat també el Pallars Jussà ha incorporat els estudis universitaris del grau en Infermeria que es pot cursar a Tremp. La resta del Pirineu no ofereix estudis universitaris i les beques APA del Departament de Recerca i Universitats neixen precisament per compensar aquest desavantatge als territoris amb menys oferta.

La convocatòria APA 2026/27 deixa fora l'FP

La moció aprovada pel ple de la Seu d'Urgell arriba en un moment en què el Departament de Recerca i Universitats ha obert la convocatòria d'ajuts APA per al curs 2026/27. Malgrat això, mentre la convocatòria universitària segueix els seus curss, els alumnes de formació professional de les mateixes comarques continuen sense cap mecanisme equivalent: no hi ha una convocatòria específica, no hi ha pressupost assignat i no hi ha un calendari de treball per revisar aquesta asimetria.

Cal recordar que la Generalitat ofereix també altres ajudes que cobreixen, en part, les despeses dels estudiants d'FP com són les beques generals. Tanmateix, aquestes línies no estan dissenyades per compensar explícitament la mobilitat territorial, ni garanteixen que els joves de comarques amb poca oferta educativa rebin un suport similar al dels universitaris.